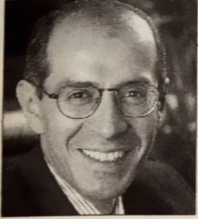

Kriz bitti!

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Süleyman Demirel'in cumhurbaşkanlığı süresinin uzatılmamasını istemek, doğrudan onun kişiliğiyle ilgili bir husus değildi. En azından bu seçime baştan beri tepki gösteren birisi olarak benim için bu

böyleydi. Kuşkusuz, Demirel'in siyasal bir kişilik olarak da aşılması gerektiğini düşünüyorum ve bunu yazılarımda belirtiyordum. Fakat benim asıl üstünde durduğum, onun temsil ettiği siyasal modeldi. Şimdi, bu sonucun neyi simgelediğine bakmak gerekir.

1. Süleyman Demirel eğer seçilseydi, bu, baştan beri sürdürdüğüm iddia da oydu, onun sistemden daha güçlü bir kişi olması anlamına gelecekti. Hiçbir sistem bunu taşıyamaz. Nitekim, Ecevit'in, siyasal yaşamının belki de en hicab veren açıklamasına karşın, parlamento ve rejim bunu görmüş, tepkisini de ortaya koymuştur. Belki sistem oluşturulup Demirel ona menteşelenmeye çalışılsaydı, yöntem işletilebilirdi. Fakat tersine bir yol seçtiği

ve sistem Demirel'e yamanmaya çalışıldığı için bu demokrasinin kendini koruma refleksiyle geriye püskürtülmüştür.

2. Parlatonun kompozisyonu belki toplumun sosyolojik gerçeğini tam yansıtmıyor. Ama Türkiye'de siyasal sosyolojinin geniş ölçüde değiştiğinin ipuçlarını vermiştir. Bugünkü parlamento geniş çoğunluğuyla sağda yer alsa da, sağın en eski isimlerinden birisini reddetmiştir. Bu, Türkiye'de siyasal ideoloji ayrışmasının dayanaklarını göstermesi açısından önemlidir. Bundan sonraki sağ siyasetin ne türden bir oluşumun etkisi altında gelişeceği bu modelden çıkacaktır. Dolayısıyla Demirel'e gösterilen tavır, dikkatle izlenmesi ve salt Demirel'in kişiliğiyle özdeşleştirilmemesi gereken, daha radikal bir oluşumdur. Bu, Demirel'in ve öteki sağ liderlerin bundan sonra yapacakları için de bir göstergedir.

3. Demokrasinin en önemli özelliği, sistemin kendi kendisini üretmesidir. Bu, baskının olmadığı ve hukuk kurallarının içinde kalındığında geçerli olan bir husustur. Eğer sistem ve rejim bir bütün olarak görülürse ona bir yere kadar inanmak, bir yerden sonra inanmamak söz konusu olamaz. İşte, Demirel

seçilmedi ve sistem iç mekanizmalarını işletmeye başladı. Doğru olanı bu oluşumda aramak, aynı zamanda hukukun normatif boyutunu da benimsemektir. Aksi takdirde, sivil hukuk anlayışının iyi kötü kabul edildiği tarihten bu yana yaşanan zorlamalara başvurulmaktadır. Koşul hukuka değil, hukuk koşula uydurulmaya çalışılmaktadır.

4. Demokrasiye ve hukuka inanmak, olağan olana inanmakla eşanlamlıdır. Aksi, siyaseti, gerçeklerin değil mitolojilerin yürütmesidir. Bütün mesele bugün Demirel'in yerine kimin bulunacağı sorusuna indirgenmiştir. Niçin endişe ediliyor? Bu tedirginliğin altında yatan, rejime ve sisteme yönelik inançsızlıktır. Sistem kişiyle özdeşleştirildiğinden 'kudret'ten medet umulmaktadır. Oysa sistem, yetersiz de olsa, kendi seçeneğini ve çözümünü üretir. Demirel, 30 yaşında genel müdür, 40 yaşında başbakan olmuş bir 'halk çocuğu'ydu. 1955'te, 1965'te normal o olağanın içinde arayan Türkiye, bugün neden bir olağanüstüyü aramaktadır?

Eğer elli yıl önceki karar yanlış idiyse, bugün ondan daha büyüğü yapılmaz. Yok, doğru ise Türkiye elli yıl sonra niçin yanlış yapsın?